

Cătălin BOTOȘINEANU

**ÎNVĂȚĂMÂNTUL INTERBELIC ÎN BOTOȘANI.
DOCUMENTE DESPRE LICEELE A. T. LAURIAN ȘI
CARMEN SYLVA**

Cuvinte - cheie: *învățământ, România interbelică, licee din Botoșani, date statistice.*

În contextul generat de Marea Unire din 1918, instrucția școlară de pe teritoriul României Mari, pusă în situația să gestioneze patru sisteme de învățământ, a căpătat noi valențe. Forța moralizatoare a educației centralizate nu a fost ignorată și în slujba ei statul român a concentrat întregul demers legislativ¹. În fața acestei provocări, școala românească a conștientizat diferențele sociale și regionale dintre elevii ei și s-a obligat să asigure „dezvoltarea tuturor ramurilor de învățământ”².

Una dintre preocupările Ministerul Instrucțiunii și Cultelor, precum și tema principală din dezbaterile publice interbelice asupra învățământului, a fost aceea a raportului dintre învățământul teoretic și cel practic. În 1928 România avea un număr de 10 licee la 1 milion de locuitori, Ungaria avea 18,7, în timp ce Danemarca avea 56 de licee raportate la același număr de locuitori³. În același timp, în perioada 1921 - 1932, 9,1% din populația care a terminat cursurile școlii primare au urmat școlile teoretice, în timp ce doar 2,7% au fost înscriși în școlile practice⁴. Această realitate era confirmată și de sistemul școlar din România interbelică, unde 75,1% dintre școli erau teoretice și numai 24,9% aveau un caracter practic⁵.

¹ În perioada interbelică, învățământul primar și secundar a fost încadrat de 5 astfel de legi, toate elaborate în mandatul ministrului liberal C. Angelescu: 1924 - legea învățământului primar, 1925 - legea învățământului particular, 1928 - legea învățământului secundar, 1936 - legea învățământului industrial și legea învățământului comercial (vezi: *Bibliografia pedagogică. Retrospectiva românească 1875 - 1948. Legislația învățământului*, vol. III. 1, București, 1996).

² Dr. C. Angelescu, *Evoluția învățământului primar și secundar în ultimii 20 de ani*, f. a., p. 29.

³ *Ibidem*.

⁴ Iosif I. Gabrea, *Liceul. Structura și programa lui*, București, 1933, p. 13.

⁵ Idem, *Școala românească. Structura și politica ei 1921 - 1932*, p. 73. Concluzia autorului, în condițiile raportului dintre populația rurală și cea urbană, era aceea că sistemul școlar românesc se afla „în discordanță cu structura vieții sociale românești”. De aceeași problemă, dar în termeni mult mai duri, se plângea și fostul ministru al Instrucțiunii, S. Mehedinți, care acuza lipsa laturii practice a învățământului românesc. Nu este de mirare astfel faptul că ediția, din 1919, a cărții lui S. Mehedinți, *Școala muncii*, care milita pentru un caracter mai aplicat al învățământului, în dauna celui teoretic, s-a editat în 7 ediții, ultima în 1941 (S. Mehedinți, *Scrieri despre educație și învățământ. Antologie*, Ediție îngrijită de D. Muster, București, Editura Academiei, 1992, p. 99 și *passim*).

Orașul Botoșani nu a făcut excepție de la această realitate, așezarea urbană din nordul Moldovei adunând în școlile și liceele sale copii din această zonă. La finalul secolului al XIX-lea, orașul avea opt școli publice primare și trei școli secundare, Liceul Laurian, externatul de fete (viitorul Liceu Carmen Sylva) și școala de meserii⁶. De asemenea, existau și două școli particulare, școala de fete româno-armeană și cea de băieți româno-izraelită. În memoria marilor oameni de cultură ai orașului, liceele Laurian și Carmen Sylva au constituit pepiniera elitei intelectuale. De asemenea, aceste așezăminte școlare au fost centrele de învățământ secundar care au polarizat elementele cele mai prestigioase ale culturii din oraș la finalul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX⁷.

Învățământul primar, primul grad al învățământului, se realiza în școlile publice, particulare sau în familie, adresându-se copiilor cu vârsta între 5 - 16 ani⁸. Acesta cuprindea școlile pentru copii mici, „grădinile de copii”, pentru cei cu vârsta între 5 - 7 ani, școlile primare, școlile și cursurile pentru adulți și școlile sau clasele speciale pentru „copii debili și anormali”. Conform *legii învățământului primar și normal primar* din 24 iulie 1924, durata de școlarizare a ciclului primar, obligatoriu și gratuit, se mărea de la 4 la 7 ani⁹. Primul ciclu, al cărui durată era de 4 ani, asigura copiilor cultura elementară unitară. Urma apoi, pentru cei care nu promovau în ciclul secundar, încă 3 ani de învățământ aplicat impregnat de un puternic caracter regional, în funcție de specificul zonei unde locuiau. Cu toate acestea, copii din mediul rural rămăneau doar cu 4 clase primare, spre exemplu, între 1921 - 1932, doar 5,4% dintre elevii înscriși în școlile rurale au trecut în învățământul secundar, 2,5 în licee, 1,2 în școli normale, 0,3 în seminarii, restul în școli profesionale¹⁰.

Învățământul secundar, gradul al doilea de învățământ, era organizat de *legea pentru organizarea învățământului secundar* din 15 mai 1928 și cuprindea o componentă teoretică (liceul, școala normală, seminarul) și una practică (școlile de agricultură, școlile de ucenici, școlile de menaj, școlile profesionale, școlile comerciale, școlile industriale și liceele militare). Scopul era acela de a oferi absolvenților cursului primar bazele culturii generale sau de specialitate, pentru a putea urma apoi cursurile învățământului superior (Universități, Școli Politehnice și Academii)¹¹. În acest fel, gimnaziul devenea o „școală post-primară”, din 1925,

⁶ *Marele dicționar geografic al României*, vol. I, București, 1898, p. 564.

⁷ Mihai Matei, *Istoria Liceului „Mihai Eminescu” Botoșani*, vol I. (1887-1948), Botoșani, Editura Quadrat, 2011, pp. 23-24.

⁸ *Expunerea de motive, Discuția legii precum și legea din 1924 în Lege pentru învățământul primar al statului și învățământul normal - primar*, București, 1925; vezi și: G.G. Antonescu, Iosif Gabrea, *Organizarea învățământului*, București, 1933, p. 21-54.

⁹ Acest deziderat a fost lipsit de finalitate întrucât, în 1931, doar 0,6% din elevii înscriși în școala primară absolveau 7 clase (Iosif Gabrea, *Școala românească...*, p. 76).

¹⁰ *Ibidem*, p. 89.

¹¹ Dr. C. Angelescu, *op.cit.*, p. 58. Ministrul liberal C. Angelescu considera că prin aceste măsuri s-a stopat accesul tuturor absolvenților de gimnaziu în liceu, lucru care nu făcea decât să sporească ponderea „proletarilor intelectuali”.

liberalii introducând examenul de admitere în clasa a V-a de liceu și avizul Consiliul Permanent al Instrucțiunii de a transforma gimnaziul în liceu¹². Toate formele de pregătire secundară erau organizate în două cicluri, care au diferit, ca durată a școlarității între 3 sau 4 ani. Astfel, după război, liberalii au menținut liceul de 8 ani, introdus prin legea din timpul lui Spiru Haret din 1898. Nevoia de funcționari i-a determinat, odată cu legea din 1928, să scadă durata studiilor secundare, desființând clasa a 8-a. S-a introdus principiul liceul unitar, dispărând astfel cele 3 secții introduse de Haret, clasică, reală și modernă. După 1934, s-a revenit la liceul de 8 clase, ultima clasă fiind reintrodusă facultativ încă din timpul guvernării Iorga, în 1931. Clasa a 8-a era împărțită în secția literară și științifică, asigurându-se astfel o minimă specializare a elevilor. Încă din 1925, ministrul liberal C. Angelescu a reintrodus examenul de bacalaureat¹³, care acorda absolvenților dreptul de a se înscrie în Universități, și examenele de final de an, ambele fiind suprimate de Spiru Haret, în 1898¹⁴. În 1936, prin *legea învățământului industrial și legea învățământului comercial*, dispăreau și ultimele rămășițe ale sistemul haretian. Școlile profesionale de meserii, inferioare și superioare, și școlile comerciale de gradul I și al II-lea erau desființate, fiind introduse gimnaziul și liceul industrial, acesta din urmă finalizat prin bacalaureatul industrial, asigurându-se astfel absolvenților șansa de urma o pregătire universitară¹⁵.

În România interbelică, învățământul primar și secundar era organizat, din punct de vedere administrativ, în 15 regiuni unde funcționau inspectoratele regionale. Acestea erau practic organisme din teritoriu prin care Ministerul Cultelor și Instrucțiunii controla funcționarea școlilor primare și secundare. Județul Botoșani făcea parte din regiunea a XIII-a, care avea centrul la Iași, regiune ce mai cuprindea județele Soroca, Bălți și Vaslui¹⁶. Cea mai mare regiune din țară era cea a Cernăuțului, lucru care se reflecta și în alocațiile bugetare primite de la Minister¹⁷. De asemenea, în funcție de poziția geografică și de importanța județului în cadrul României Mari, salariile de bază ale cadrelor didactice erau diferențiate în 12 categorii, orașul Iași intra în categoria a III-a, în timp ce Botoșani făcea parte

¹² *Ibidem*, p. 28.

¹³ Examenul a fost destul de contestat de contemporani, întrucât nu oferea „*alte drepturi sau avantaje*” față de certificatul de absolvire, apoi profesorii universitari, cei care asigurau evaluarea absolvenților, erau scoși de la obligațiile lor pentru 2 săptămâni, fiind retribuiți din taxele elevilor (C.A. Dima, *Școala secundară în lumina bacalaureatului: constatări, date statistice, păreri și propuneri*, București, 1928, p. 85). De abia în 1938, Ministerul Educației Naționale a decis ca absolvenții fără bacalaureat nu puteau ocupa funcții publice (A.N.I, Fond Inspectoratul Școlar Regional Iași, dosar 500/1938, nepaginat).

¹⁴ Dr. C. Angelescu, *op. cit.*, p. 63.

¹⁵ *Ibidem*, p. 74.

¹⁶ AN-Iași, Fond Inspectoratul Școlar Regional Iași, dosar nr. 80/1925, ff. 3-5.

¹⁷ Regiunea Cernăuți primea în 1925 suma 51 de milioane, în timp ce la Iași se alocu 32,2 milioane. Spre exemplu, la București era trecut în buget suma de 31 de milioane (*Ibidem*).

din cea de a X-a¹⁸. Școlile erau controlate de către inspectorii regionali, în cadrul inspecțiilor fiind observate, în primul rând, 5 componente: învățământul („cetirea, scrierea, exprimarea gramaticală, aritmetica și geometria, celelalte științe, cântul și gimnastica”), starea igienică a localului și a elevilor, două lecții de probă, Cancelaria și arhiva (cataloage, matricole) și activitatea extrașcolară (cursuri complementare, lucrul manual, muzeul școlar)¹⁹.

Documentele despre cele două licee ale orașului Botoșani sunt din fondul Inspectoratul Școlar Regional, din dosarul nr. 36/1936, care cuprinde Situații statistice relative la școlile secundare din Moldova. Ministerul Instrucțiunii a solicitat aceste date în contextul apariției legilor învățământului comercial și industrial, având nevoie de o radiografie la zi a situației așezămintelor școlare. În dosarul nr. 36/1936 se păstrează datele oferite de majoritatea școlilor de pe raza județelor care formau Inspectoratul școlar regional Iași. Situațiile statistice solicitate de Ministerul Instrucțiunii au fost întocmite pe fondul aplicării *legilor învățământului industrial și comercial* din 1936, când școlile inferioare și superioare de meserii au devenit licee industriale sau comerciale. În acest context, formularele, expediate către Inspectoratele Școlare regionale și Ministerului, oferă date statistice extrem de relevante pentru dinamica așezămintelor școlare. Fecare unitate școlară a trebuit să completeze un formular tipizat (G și G bis sau E și E bis) cu diferite „tabele” în care erau trecute informații despre școală. Acestea se referă la numărul elevilor care o frecventau, la originea acestora, la religia lor, la modul în care statul ajuta elevii nevoiași prin bursele oferite, complete sau parțiale, la profesia părinților, nu în ultimul rând la profesori și la biblioteca școlii. Am ales să reproduc în întregime situațiile statistice din documente, acestea constituind un instrument cantitativ important în stabilirea profilului celor două licee din Botoșaniul interbelic.

Documentul nr. 1. 1936, 7 oct., Botoșani. *Formulare litera E și E bis întocmite pentru Liceul de fete „Carmen Sylva” din Botoșani. Sunt completate tabele cu diferite situații ale profesorilor și elevilor școlii.*

Liceul de fete „Carmen Sylva” Botoșani, cu internat, strada Bulevard, nr. 56, comuna Botoșani, județul Botoșani.

- Anul înființării școalei: septembrie 1887.

- Datele diferitelor transformări până la forma ei actuală: De la înființare Externat secundar de fete cu 5 clase; la 1 septembrie 1903 se înființează secția comercială; în anul 1920/1921 a fost transformată în (*indescifrabil*) gr. II cu 8 clase.

¹⁸ Categoria I: București, categoria II: Cernăuți, Cluj, Chișinău, Galați, Jimbolia, Timișoara, categoria III: Iași, Constanța, Craiova, Brăila (*Ibidem*, dosar nr. 177/1927, f. 3).

¹⁹ *Ibidem*, dosar nr. 4/1921.

- Tabela nr. 1. Numărul și situația elevilor înscriși și repartizați pe clase și cursuri, la finalul anului școlar 1935-1936.

Situația elevilor la examenul de admitere în clasa I:
Sesiunea iunie 1935: elevi prezenți 62, elevi reușiți 59;
Sesiunea sept.1935: elevi prezenți 25, elevi reușiți 23.

Situația elevilor în școală (cursul inferior I-IV, superior V-VIII):								
	cl. I	cl. II	cl. III	cl. IV	cl. V	cl. VI	cl. VII	cl. VIII
total								
- înscriși:	56	46	48	53	42	33	34	23
- promovați								
:fără corigență	38	35	37	45	28	23	29	22
:cu corigență:	13	6	8	5	6	5	2	-
- repetenți:	-	3	2	-	3	-	-	-
- eliminați, retrași și morți	5	2	1	3	5	5	3	1

- Tabela nr. 2. Elevi înscriși, repartizați după cetățenia, neamul și religia părinților²⁰:

	români	evrei
Cursul inferior:	ortodocși 134, romano-catolici 5, mozaici 64, total 203;	
Cursul superior:	ortodocși 87, romano-catolici 2, mozaici 43, total 192;	

- Tabela nr. 3. Examenale de admitere în cursul superior. Situația examenului de admitere în clasa a V-a:

Sesiunea iunie 1935:
Români: prezenți la examen 31, reușiți 29;
Evrei: prezenți la examen 21, reușiți 15;
Sesiunea septembrie 1935:
Români: prezenți la examen 10, reușiți 6;
Evrei: prezenți la examen 9, reușiți 4;

- Tabela nr. 4. Examenul de bacalaureat: s-a ținut în „centrul Iași”

Sesiunea iunie 1935:
Români: prezenți la examen 17, reușiți 11;
Evrei: prezenți la examen 4, reușiți -;
Sesiunea septembrie 1935:
Români: prezenți la examen 5, reușiți 2;
Evrei: prezenți la examen 4, reușiți -;

²⁰ La religie erau menționate: ortodocși, greco-catolici, romano-catolici, unitarieni, evanghelistico-luterani, mozaici, mahomedani, alte confesiuni, bapt. advent. și alte secte; la cetățenie și neam lista cuprindea: români, francezi, italieni, germani (sași și șvabi), unguri (secui), ruși, ucraineni, poloni, ceho-slovaci, sârbi, bulgari, greci, evrei, turci și tătări, armeni.

- **Tabela nr. 5. Elevi înscriși** în toate clasele, repartizați după locuința și profesia părinților:

	În localitatea unde e școala	În altă localitate
- proprietari și arendași de moșii, exploatatori de păduri și bălți	4	1
- agricultori mijlocii și mici, muncitori agricoli:	4	12
- industriași mari și mici și conducători de fabrici și ateliere	15	1
- maiștri și lucrători industriali:	12	-
- comercianți și slujbașii lor:	59	-
- funcționari publici de tot felul:	79	10
- profesori, institutori, învățători, preoți:	17	13
- militari:	43	-
- profesii libere: avocați, medici, ingineri, artiști:	16	4
- alte ocupații:	37	2
- orfani:	1	-
Total:	284	51

- **Tabela nr. 6. Biblioteca:**

- numărul volumelor:
 - românești: originale 2642, traduceri 210;
 - străine: 524;
- totalul volumelor citite în anul 1935 - 1936: 1085;
- nr. elevilor care au frecventat biblioteca în anul 1935 - 1936: 102;

- **Tabela nr. 7. Taxe școlare:**

- nr. elevilor care au plătit taxa:
 - în clasele bugetare: 335;
 - în clasele extra-bugetare: -;
 - au plătit taxă de până la 300 lei: 5;
 - între 301-500 de lei: -;
 - între 501-1000 de lei: 15;
 - între 1001-2000 de lei: 124;
 - între 2001-4000 de lei: 191;
 - Totalul sumelor plătite: 656.475;

- **Tabela nr. 8. Personalul didactic (români):**

- profesori: bărbați 1, femei 10,
titulari: definitivi 11, provizorii 1,
- maiștri: bărbați -, femei 5,
titulari: definitivi 5, provizorii -,
- ajutor de maiștri: bărbați -, femei -,
titulari -,
- repartizarea după numărul orelor predate săptămânal:

	profesori	maiștri	ajutor de maiștri
-sub 12 ore:	-	-	-
-cu 12-15 ore:	11	-	-
-cu 16-20 ore:	-	5	-
-cu 21-30 ore:	-	-	-

- Tabela nr. 9. Bursieri:

- întreținuți de Ministerul Instrucțiunii: -
- întreținuți de alte instituții și autorități: -

- Tabela nr. 10. Internate:

- întreținere completă: -;
- întreținere parțială: fii de funcționari - 18, fii de săteni - 3;
- bursiere Minister: a 16 lei pe zi;
- semi-bursă Minister: a 8 lei pe zi;
- 3 eleve a 4000 de lei anual de la (*indescifrabil*).

-Tabela nr. 11. Solvenți:

- până la 3000 lei: -
- de la 3001 - 6000 lei: -
- 9000 de lei: - 22;

-Tabela nr. 12. Situația elevilor pregătiți în familie și prezentați la examen particular:

	Situația elevilor în școală (cursul inferior I-IV, superior V-VIII):							
	cl. I	cl. II	cl. III	cl. IV	cl. V	cl. VI	cl. VII	cl. VIII -
total:								
- prezenți:	22	6	15	11	13	10	4	6
- promovați:								
:fără corigență:	11	2	7	5	4	4	4	5
:cu corigență:	4	3	6	5	1	6	-	-
- repetenți:	1	-	1	1	-	-	-	1
- retrași de la examen:	6	1	1	-	7	-	-	-

- Tabela nr. 13. -a) Elevi prezentați la examane particulare repartizați după cetățenia, neamul și religia părinților:

- români: 34
- evrei : 53

b) Situația de la examenul de bacalaureat a elevilor pregătiți în familie(centrul Iași):

	români	evrei
- sesiunea iunie 1936:	prezenți: 1, reușiți: 1,	-
- sesiunea septembrie 1936:	prezenți: 4, reușiți: -	prezenți 1, reușiți -

- Tabela nr. 1. Situația elevilor la examenul de admitere în clasa I:

-sesiunea iunie 1936: elevi prezenți: 78, elevi reușiți: 73,

-sesiunea septembrie 1936: elevi prezenți: 21, elevi reușiți: 21,

Numărul elevelor înscrise și repartizate pe clase și cursuri:

	cl. I	cl. II	cl. III	cl. IV	total	cl. V	cl. VI	cl. VII	cl. VIII	total
- înscriși:	54	56	40	45	195	46	35	29	28	138

- Tabela nr. 2. Elevi înscriși, repartizați după neamul și religia părinților:

	Cursul inferior			Cursul superior		
	religia: ortodocși	romano-catolici	total	ortodocși	romano-catolici	total
- religia:						
români:	136	5	141	92	4	96
bulgari:	1				-	
- evrei/mozaici:	cursul inferior: 53,			cursul superior: 42,		

- Tabela nr. 3. Personalul didactic (români):

- profesori: bărbați: 1, femei: 10,
titulari: definitivi: 10, provizorii: 1,
- maiștri: bărbați: -, femei: 5,
titulari: definitivi: 1; provizorii: -;
- ajutor de maiștri: bărbați: -, femei: -;

AN-Iași, fond Inspectoratul Școlar Regional Iași, dosar nr. 36/1936, nepaginat.

Documentul nr. 2. 1936, 15 oct., Botoșani. *Formulare litera E și E bis întocmite pentru Liceul de Băieți „Laurian” Botoșani. Sunt completate tabele cu diferite situații ale profesorilor și elevilor școlii.*

Liceul de Băieți „Laurian” Botoșani, cu internat, strada Liceului.

-Anul înființării: 1859.

-Datele diferitelor transformări până la forma ei actuală: 1859 gimnaziu, din anul 1864 liceu complet, funcționează fără întrerupere până astăzi.

- Tabela nr. 1. Numărul și situația elevelor înscrise și repartizate pe clase și cursuri, la finalul anului școlar 1935 – 1936:

-Situația elevilor la examenul de admitere în clasa I:

-Sesiunea iunie 1935: elevi prezenți: 93, elevi reușiți: 84,

-Sesiunea sept.1935: elevi prezenți: 39, elevi reușiți: 30,

Situația elevilor în școală (cursul inferior I-IV, 2 clase, superior V-VIII, 1 clasă):

	cl. I	cl. II	cl. III	cl. IV	cl. V	cl. VI	cl. VII	cl. VIII
total								
- înscriși:	96	96	99	89	45	46	18	26
- promovați:								
:fără corigență:	53	46	49	46	16	18	13	25
:cu corigență:	32	29	35	21	13	12	4	-
- repetenți:	9	17	14	13	12	8	-	1
- eliminați, retrași și morți:	2	4	1	9	4	8	1	-

- Tabela nr. 2. Elevi înscriși, repartizați după cetățenia și religia părinților:

Cursul inferior: români: ortodocși: 242, romano-catolici: 9, evanghelistico-luterani: 2,
: evrei/mozaici: 127, total: 380,
Cursul superior: ortodocși: 89, romano-catolici: 2, mozaici: 44, total: 135.
Total: 515,

- Tabela nr. 3: Examenale de admitere în cursul superior:

-Sesiunea iunie 1935:

-Români: prezenți la examen: 15, reușiți: 15,

-Evrei: prezenți la examen: 9, reușiți: 8,

-Sesiunea septembrie 1935:

-Români: prezenți la examen: 26, reușiți: 16,

-Evrei: prezenți la examen: 8, reușiți: 6,

- Tabela nr. 4. Examenale de bacalaureat (centrul Iași):

- Sesiunea iunie 1936:

- români: prezenți la examen: 16, reușiți: 13,

- evrei: prezenți: 7, reușiți: 2,

- Sesiunea septembrie 1936:

- români: prezenți: 3, reușiți: 2,

- evrei: prezenți: 5, reușiți: 5,

- Tabela nr. 5. Elevi înscriși în toate clasele, repartizați după locuința și profesia părinților:

	În orașe	La sate
- în localitatea unde e școala:		
- proprietari:	3	-
- agricultori:	3	-
- industriași:	7	-
- maiștri și lucrători industriali:	28	-
- comercianți și slujbașii lor:	119	-
- funcționari publici:	69	-
- profesori, învățători, preoți:	15	-

- militari:	34	-
- profesii libere: avocați, medici, ingineri, artiști:	22	-
- servitori pentru uz casnic:	4	-
- alte ocupații:	78	-
- în altă localitate:		
- proprietari:	1	-
- agricultori:	1	49
- industriași mari și mici:	-	2
- maeștri și lucrători industriali:	-	2
- comercianți:	1	12
- funcționari publici:	4	24
- profesori, învățători, preoți:	-	20
- militari:	-	5
- profesii libere: avocați, medici, ingineri, artiști:	3	1
- servitori pentru uz casnic:	-	-
- alte ocupații:	-	8
		- Total: 515

- Tabela nr. 6. Biblioteca:

- totalul volumelor: 9259, românești: 4532, străine: 3241,
- totalul volumelor citite în anul 1935 -1936: 3210,
- nr. elevilor care au frecventat biblioteca în anul 1935 - 1936: 510,

- Tabela nr. 7. Taxe școlare:

- nr. elevilor care au plătit taxa:
 - în clasele bugetare: 515,
 - scutiți de taxă: -
 - au plătit taxă de până la 300 lei: 33,
 - între 301-500 de lei: 45,
 - între 501-1000 de lei: 55,
 - între 1001-2000 de lei: 70,
 - între 2001-4000 de lei: 312,
 - Totalul sumelor plătite: 973.725.

- Tabela nr. 8. Personalul didactic:

- profesori: bărbați: 25, femei: -; români: 22, germani: 1, ucraineni: 1, evrei: 1;
titulari: definitivi: 15, provizorii: 2,
suplinitori de catedre vacante: titrați: 4, netitrați: -,
- maeștri: bărbați: 4, femei: -,
titulari: definitivi: 2, provizorii: -,
- ajutor de maeștri: bărbați: -, femei: -;
titulari: -,
- repartizarea după numărul orelor predate săptămânal:

	profesori	maiștri	ajutor de maiștri
- sub 12 ore:	1	-	-
- cu 12-15 ore:	8	-	-
- cu 16-20 ore:	8	2	-
- cu 21-30 ore:	-	-	-

- modul de funcționare a titularilor:

- profesori: au funcționat tot anul:13, concediu pentru Parlament:2, detașați în alt loc:2,

- maiștri: au funcționat tot anul: 1, concediu pentru boală: 1,

- Tabela nr. 9. Bursieri:

- de la Ministerul Instrucțiunii:

- 1001-3000 de lei: români de peste hotare: 1, orfani: 1, alte categorii: 2,

- 3001-5000 de lei: fii de săteni: 1,

- Totalul sumelor plătite ca bursă: 13.500,

- Tabela nr. 10. Internate (întreținere parțială):

- nr. elevilor întreținuți în internate de la Ministerul Instrucțiunii:

- fii de săteni: 25,

- nr. elevilor întreținuți de alte instituții și autorități:

- fii de săteni: 8,

- Tabela nr. 11. Solvenți:

- de la 3001- 6000 lei: 32,

- Tabela nr. 12. Situația elevilor pregătiți în familie și prezenți la examen particular:

Situația elevilor în școală (cursul inferior I-IV, superior V-VIII):

	cl. I	cl. II	cl. III	cl. IV	cl. V	cl. VI	cl. VII	cl. VIII
total								
- prezenți:	11	14	6	12	5	10	2	-
- promovați:								
:fără corigență:	2	3	-	4	2	5	-	-
:cu corigență:	2	5	3	3	2	5	-	-
- repetenți:	3	3	2	2	2	2	1	-
- retrași de la examen:	4	3	1	3	1	2	1	-

- Tabela nr. 13. Elevi prezentați la examene particulare, repartizați după cetățenia, neamul și religia părinților:

- români: 34,

- evrei: 26,

Situația de la examenul de bacalaureat a elevilor pregătiți în familie, Centrul Iași:

	români	evrei
-sesiunea iunie 1936: prezenți la examen: 2, reușiți: 2;		prezenți: 1, reușiți: -
-sesiunea septembrie 1936: prezenți la examen: 3, reușiți: 1, prezenți: 1, reușiți: 1,		

Situația de la începutul anului școlar 1936 – 1937:

- Situația elevilor la examenul de admitere în clasa I:
- Sesiunea iunie 1936: elevi prezenți: 91, elevi reușiți: 78,
- Sesiunea septembrie 1936: elevi prezenți: 50, elevi reușiți: 44,

- Tabela nr. 1. Numărul elevelor înscrise și repartizate pe clase și cursuri:

	cl. I	cl. II	cl. III	cl. IV	total	cl. V	cl. VI	cl. VII	cl. VIII	total
- înscriși:	95	99	86	100	380	46	30	33	18	127

- Tabela nr. 2. Elevi înscriși, repartizați după neamul și religia părinților:

	Cursul inferior:			Cursul superior:		
- religia:	ortodocși	romano-catolici	evnghelici	ortodocși	romano-catolici	
- români:	260	8	2	87	3	
- evrei:	cursul inferior: 110, cursul superior: 37,					

- Tabela nr. 3. Personalul didactic:

- profesori: români: 19, germani: 1, ucraineni: 3, evrei: 1,
titulari: definitivi: 15, provizorii: 3,
suplinitori de catedră vacantă: titrați: 5, netitrați: –,
suplinitori de titulari: titrați: 1, netitrați: –,
- maiștri: titulari: definitivi: 2, provizorii: –,
titulari: definitivi: 1; provizorii: –;
- ajutor de maiștri: bărbați: –, femei: –;

AN-Iași, fond Inspectoratul Școlar Regional Iași, dosar nr. 36/1936, nepaginat.

Mots-clés: *enseignement, Roumanie entre guerres, les lycées de Botoșani, dates statistiques.*

**L'ENSEIGNEMENT D'ENTRE DEUX GUERRES EN BOTOȘANI.
LES DOCUMENTES SUR LES LYCÉES
A.T. LAURIAN ET CARMEN SYLVA**

(Résumé)

L'enseignement préuniversitaire de la Roumanie d'entre deux guerres reste encore un sujet qui nécessite être recherché. Une perspective de telle ampleur ne peut pas se réaliser sans une imagination coérante sur l'organisation de l'enseignement des grandes villes. La structure de l'enseignement secondaire, la fréquence des lycées théorétiques, commerciales ou professionnelles, les taxes d'études, la promovabilité au Bacalauréat, le numéro d'élèves en fonction d'éthnie, l'ampleur de l'enseignement particulier ce sont des éléments qui constituent le tableau diversifié de l'enseignement roumain d'entre guerres. Ce texte présente les dates statistiques des plus importantes lycées de Botoșani, à partir de ces coordonnées.